

WATERMANIFEST

“De Kracht van het Noorden”

1

De acht noordelijke natuur- en milieuorganisaties constateren:

- Dat schoon water in Noord-Nederland belangrijk is voor mens, natuur en economie.
- Dat de beschikbaarheid daarvan onder grote druk staat en er grote opgaven liggen.
- Dat het hydrologische systeem van Drenthe, Groningen en Fryslan sterk samenhangt. Een gezamenlijke visie en aanpak biedt kansen en oplossingen, waar we met de Kracht van het Noorden graag een impuls aan geven.
- Dat de urgentie groot is: natuurgebieden lijden onder verdroging als gevolg van: de inrichting van het omliggend landelijk gebied, de (groeiende) wateronttrekking voor drinkwater, industriewater alsmede drainage en beregening t.b.v. de landbouw. Het gevolg is verdere achteruitgang van natuurkwaliteit en biodiversiteit.
- Klimaatverandering leidt tot een sterk veranderd neerslagpatroon, met extremere buien en langere periodes van droogte die het effect van structurele verdroging versterken, met (extra) schade voor natuur, landbouw en woningen.
- Dat provinciale waterbalansen laten zien dat watervraag en -beschikbaarheid steeds meer uit elkaar gaan lopen, en dat daardoor onhoudbare situaties ontstaan die tot meer achteruitgang van de natuurkwaliteit leiden. Het overgrote deel van het neerslagoverschot wordt afgevoerd naar IJsselmeer en Waddenzee, waardoor er in droge perioden te korten zijn.
- Het RIVM waarschuwt voor watertekorten in 2030, de kans op (drink)watertekorten bleek ook uit de analyse van de Drentse waterbalans door de WMD.
- Steeds duidelijker wordt dat waterdoelen zoals afgesproken in de KRW in 2027 niet gehaald gaan worden. De Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur komt tot dezelfde conclusie. Dit zal leiden tot grote economische schade voor natuur, gezondheid, drinkwaterwinning, industrie en landbouw.
- Recent onderzoek¹ stelt dat er al juridische gevolgen van het niet halen van de waterkwaliteitsdoelen optreden en dat er na 2027 gevolgen kunnen zijn voor bestaande en nieuwe vergunningen.
- Dat de WABOS-brief van het kabinet aangeeft dat bodem en water sturend moeten worden voor ruimtelijke ordening en landgebruik. Dit is nodig om in de toekomst met een grilliger klimaat goed te kunnen blijven leven in ons land.

¹ Witteveen+Bos, 2022

2

De acht noordelijke natuur- en milieuorganisaties roepen op:

- Te erkennen dat het om een serieuze transitie van het waterbeheer gaat. Van 'afvoeren, afvoeren, afvoeren' naar 'vasthouden, vasthouden, vasthouden'. Dat we toe moeten naar afrekenbare afspraken die leiden tot voldoende en schoon water voor natuur, samenleving en economie.
- Om 'water en bodem sturend' te vertalen naar concreet beleid, met gebiedsgerichte uitvoeringsprogramma's en concrete maatregelen.
- Om nieuwe ontwikkelingen te onderwerpen aan een niet vrijblijvende watertoets en problemen 'niet af te wentelen naar toekomstige generaties, andere sectoren of de overheid'.
- Te erkennen dat dit een herontwerp van ons oppervlaktewatersysteem vraagt, gericht op klimaatbestendigheid, waarbij het principe van peil volgt functie/bestemming verschuift naar functie/bestemming volgt peil.
- Om in dit verband werk te maken van structurele maatregelen zoals hogere peilen (voor natuur, landbouw en CO₂-vastlegging), hermeandering, verbreden en verondiepen van waterlopen, en anders omgaan met drainage en beregening.
- Te werken aan toekomstbestendig beleid voor onttrekkingen voor drink- en industriewater, voor drainaige en beregening, met gefaseerd ingevoerde beperkingen voor grond- en oppervlaktewater-onttrekkingen rondom natuurgebieden.

De Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur geeft aan dat onttrekkingen meld- of vergunningplichtig moeten worden en beveelt aan dat er per gebied een plafond komt.

- Gefaseerd toe te werken naar een ruimtelijk- en brongericht beleid voor nutriënten en pesticiden, waarbij voor Natura 2000-gebieden, NNN, KRW-waterlichamen en grondwater-beschermingsgebieden strengere voorwaarden gelden.
- Oog te hebben voor tijdspad, instrumenten en verdienmodellen om stakeholders de tijd te geven zich voor te bereiden. In een aantal gevallen moet daarbij gedacht worden aan het landinrichtings-instrumentarium (WILG). De PPLG's bieden bij uitstek kansen om in 10 jaar goede voortgang te boeken, maatregelen te nemen die meerdere doelen dienen, rechtdoende aan alle belangen.

Wij doen hierbij de suggestie om een Wateragenda Noord-Nederland op te stellen die visie, samenhang, gemeenschappelijkheid en daadkracht brengt, en mogelijk extra Rijksmiddelen kan aantrekken.

Onze acht organisaties zijn graag bereid om - met ander partners - aan deze wateropgave mee te werken.